PROPOZICE SOUTĚŽE
KOMUNITNÍ KNIHOVNA JIHOMORAVSKÉHO KRAJE 2026

Moravská zemská knihovna v Brně ocení nejlepší komunitní knihovny Jihomoravského kraje udělením ocenění KOMUNITNÍ KNIHOVNA JIHOMORAVSKÉHO KRAJE 2025 a TOP KOMUNITNÍ KNIHOVNA JIHOMORAVSKÉHO KRAJE 2026

Akce se koná pod záštitou hejtmana Jihomoravského kraje, Mgr. Jana Grolicha.

Čl. 1
Východiska a cíl soutěže

Jednou z prioritních oblastí k zajištění rozvoje knihoven podle ***Koncepce rozvoje knihoven v České republice na léta 2021 až 2027*** je budovat knihovny jako *„vzdělávací, kulturní a komunitní centra, místa bezpečného, neformálního a demokratického prostoru k setkávání lidí, místních občanských skupin i organizací podporujících dialog o aktuálních místních potřebách, prioritách a zájmech.“*

Vzdělávací, kulturní a komunitní aktivity knihoven patří mezi standard knihovnických služeb definovaný v *Metodickém pokynu Ministerstva kultury k vymezení standardu veřejných knihovnických a informačních služeb poskytovaných knihovnami zřizovanými a/nebo provozovanými obcemi a kraji na území České republiky* (novela 2023). Podpora vzdělávacích, kulturních a komunitních aktivit je součástí regionálních služeb poskytovaných Moravskou zemskou knihovnou v Brně a pověřenými knihovnami v rámci výkonu regionálních funkcí knihoven vymezených v *Metodickém pokynu Ministerstva kultury k zajištění výkonu regionálních funkcí knihoven a jejich koordinaci na území České republiky* (2019). Strategickým cílem této regionální služby je „Podpora transformace knihoven na informační, vzdělávací, kulturní a komunitní centra obcí.“

Cílem oceňování knihoven je ve shodě s aktuálními trendy iniciovat a podporovat rozvoj komunitních knihoven s důrazem na pořádání kulturních, vzdělávacích a komunitních aktivit a propojování komunit v místě napříč jejich zájmových, věkových, vzdělanostních, etnických či sociálních odlišností. Komunitní knihovny podporují zájem občanů o věci veřejné a přispívají k budování a rozvoji kvalitativně nových vztahů v místě založených na solidaritě a spolupráci. Jsou jedním z důležitých pilířů rozvoje občanské společnosti.

Čl. 2
Vyhlašovatel a pořadatel soutěže

Vyhlašovatelem a pořadatelem soutěže je Moravská zemská knihovna v Brně ve spolupráci s pověřenými knihovnami Jihomoravského kraje.

Čl. 3
Účastníci soutěže

Do soutěže se mohou zapojit veřejné knihovny Jihomoravského kraje včetně svých poboček, které jsou příjemci regionálních služeb, tj. mají uzavřenou smlouvu o poskytování regionálních služeb, a jsou zapsané v evidenci Ministerstva kultury ČR.

Za jednu knihovnu je možné poslat pouze jednu nominaci, tzn., že v případě nominace pobočky se již nemůže přihlásit její ústřední knihovna.

Soutěž není určena pro pověřené knihovny, s výjimkou jejich poboček.

Vítězná **TOP Komunitní knihovna Jihomoravského kraje** se může další soutěže zúčastnit **až po 5 letech**.
Vítězná **Komunitní knihovna Jihomoravského kraje** se může soutěže zúčastnit **až po 3 letech**.

Čl. 4
Předmět soutěže a soutěžní kategorie

Předmětem soutěže je hodnocení komunitního charakteru knihovny, její role při rozvoji komunit a komunitního života v místě.

Soutěžní kategorie podle velikosti obsluhované populace

Kategorie	Obsluhovaná populace	
	od	do
1.	1	500
2.	501	1 000
3.	1 001	3 000
4.	3 001	a více

Čl. 5
Podávání návrhů

Knihovny mohou do soutěže nominovat jejich zřizovatelé, provozovatelé knihoven a vedoucí regionálních oddělení pověřených knihoven Jihomoravského kraje.

Vyplněný a podepsaný formulář *Nominace na ocenění Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2026* je třeba zaslat doporučeně poštou i jako sken e-mailem, popřípadě datovou schránkou (Datová schránka: xpiqh6p (Moravská zemská knihovna v Brně). **nejpozději do 11. 9. 2026** (včetně) na adresu Moravská zemská knihovna v Brně, Mgr. Monika Kratochvílová, Kounicova 65a, 601 87 Brno a na e-mail: Monika.Kratochvilova@mzk.cz.

Čl. 6
Termíny

15. 6. - 11. 9. 2026 příjem nominací
do 30. 9. 2026 hodnocení nominací členy komise
Začátek října oznámení termínu návštěvy knihovnám a vedoucím regionálních oddělení pověřených knihoven JmK
Polovina října návštěvy knihoven
24. 11. 2026 vyhlášení výsledků na slavnostním setkání knihoven Jihomoravského kraje v prostorách Krajského úřadu Jihomoravského kraje
Oceněné knihovny obdrží diplom a sponzorské dary. Vítězné knihovny budou medializovány prostřednictvím časopisu Duha, webových stránek MZK a sociálních sítí.

Čl. 7
Složení a pravidla pro činnost komise

Hodnocení zaslaných nominací provádí pětičlenná odborná komise, kterou jmenuje Moravská zemská knihovna v Brně a kterou tvoří:

- zástupce Moravské zemské knihovny v Brně, krajský metodik
- zástupce Krajského úřadu Jihomoravského kraje
- zástupce Metodického centra pro výstavbu a rekonstrukci knihoven při MZK
- zástupce za pověřené knihovny
- zástupce TOP komunitní knihovny Jihomoravského kraje 2025

Členové komise zvolí ze svého středu předsedu komise. Členství v komisi je čestné.

Délka členství v komisi je časově omezena na 4 roky, vyjma zástupce Jihomoravského kraje a zástupce Top Komunitní knihovny Jihomoravského kraje 2025. Zástupce Jihomoravského kraje nemá členství časově omezeno. Zástupce TOP Komunitní knihovny Jihomoravského kraje 2025 má členství omezeno po dobu 1 roku.

Čl. 8

Soutěž je dvoukolová.

1. kolo soutěže

Každý člen komise provede u každé nominované knihovny bodové hodnocení podle stanovených hodnotících kritérií. Knihovna s nejvyšším dosaženým počtem bodů v každé soutěžní kategorii získá ocenění **KOMUNITNÍ KNIHOVNA JIHOMORAVSKÉHO KRAJE 2026**.
Předpokladem pro zařazení knihovny do krajské soutěže je plnění kategorií a indikátorů (kritérií) standardu veřejných knihovnických a informačních služeb minimálně z 50 %, tj. je nutno splnit 7 kategorií standardu ze 14. Samostatnou součástí bodového hodnocení je plnění Standardu pro dobrý knihovní fond.[1]

2. kolo soutěže

Komise na základě osobní návštěvy nominovaných komunitních knihoven provede vyhodnocení jejich činnosti a zvolí **TOP KOMUNITNÍ KNIHOVNU JIHOMORAVSKÉHO KRAJE 2026**.
V případě přidělení stejného počtu bodů knihovnám v jedné soutěžní kategorii nebo v případě nerozhodného závěrečného výsledku má rozhodovací pravomoc předseda soutěže.

[1] https://ipk.nkp.cz/docs/standard-pro-dobry-knihovni-fond/view

(Bodové hodnocení provede hodnotící komise na škále
0 - nejmenší hodnocení až 5 - nejvyšší hodnocení), výše bodového hodnocení odpovídá míře aktivit knihovny).
U prvních dvou aktivit, hodnotící kritéria 1. a 2. se uvede stav k 31. 12. 2025.
Pro hodnocení kritéria *6. Prostory knihovny včetně interiéru* je třeba zaslat **samostatně** 2 až 4 fotografie (budova se sídlem knihovny s označením /cedulkou knihovny, interiéry, exteriéry v případě využívání venkovních prostor knihovny) **v minimálním rozlišení 300 dpi** (postačuje jejich zaslání e-mailem) s uvedením autora

Zasláním soutěžních fotografií nominující prohlašuje, že:
- má neomezená práva poskytovat dalším osobám její užití v neomezeném rozsahu,
- osoby zachycené na snímku souhlasí se zveřejněním dané fotografie a s jejím použitím.

Členové komise jsou vázáni mlčenlivostí do termínu oficiálního vyhlášení výsledků.

Komise si vyhrazuje právo neudělit v dané soutěžní kategorii ocenění.

HODNOTÍCÍ KRITÉRIA

1. Počet registrovaných uživatelů / % z počtu obyvatel
2. Počet fyzických návštěvníků knihovny celkem (půjčoven a studoven, kulturních a vzdělávacích akcí)
3. On-line služby (e-mailová komunikace, rozesílání aktualit e-mailem či jinak, sociální sítě, odkazy na e-knihy, příp. půjčování e-knih, odkaz na Knihovny.cz)
4. Podpora dětského čtenářství, práce s mládeží, zapojení do projektů na podporu čtenářství, literární soutěže (uvést konkrétně)
5. Zapojování uživatelů do aktivit knihovny (v jaké podobě, jakou formou). Např. dobrovolníci, výpomoc s organizací aktivit, s pořádáním knihovního fondu, občerstvením na akce.
6. Prostory knihovny včetně interiéru, popř. exteriéru (označení knihovny na budově, bezbariérovost, prostor pro matky s dětmi, klidová zóna/prostor)
7. Prostory pro pořádání komunitních aktivit (kde se nacházejí, pokud jsou mimo prostory knihovny)
8. Spolupráce s institucemi, komunitami a spolky v místě (konkrétní výčet a příklady spolupráce)
9. Zapojení knihovny do strategických dokumentů obce (pokud uvedeny na webu obce, uvést odkaz, konkrétní výčet zapojení))
10. Podpora vztahu k místu (regionální aktivity, nákup/budování fondu regionální literatury, propojení činnosti knihovny s lokálními památkami, významnými rodáky, kronikou obce apod.)
11. Získávání zpětné vazby, možnosti získávání podnětů (lístečky, ankety, dotazníky spokojenosti apod.)

Plnění standardu veřejných knihovnických a informačních služeb (VKIS)[2]

[2] Standard pro dobrou knihovnu. Dostupné z: https://ipk.nkp.cz/docs/nkcr_Standard_pro_dobrou_knihovnu_1_5.pdf/

KATEGORIE	SKUTEČNOST - POČET	DOPORUČENÁ HODNOTA[3]
Provozní doba knihovny pro veřejnost		
Tvorba knihovního fondu a informačních zdrojů		30-55 Kč na 1 obyvatele obce
Prostory knihovny pro uživatele		(60 m² na 1000 obyvatel obce)[4]
Studijní a relaxační místa pro uživatele		
Webová stránka knihovny Datum poslední aktualizace	ANO/NE	Dostupnost informací o knihovně a jejích službách dálkovým přístupem je zajištěna prostřednictvím webové stránky knihovny a pomocí sociálních sítí, viz doporučené údaje.
Personální zajištění knihovny		Počet pracovníků knihovny / přepočtené úvazky
Kvalifikace a vzdělávání pracovníků knihoven		V rozsahu 48 hodin knihovníci profesionálních a v rozsahu 8 hodin knihovníci neprofesionálních knihoven.
Měření spokojenosti uživatelů knihovny[5]		Rok posledního měření
Kulturní, vzdělávací a komunitní aktivity knihovny		
Spolupráce knihovny se vzdělávacími institucemi		
Služby pro uživatele se specifickými potřebami		
Počet knihovních jednotek		2 až 3 knihovní jednotky na obyvatele[6]

Čl. 9
TOP komunitní knihovna

Zástupce vítězné TOP Komunitní knihovny Jihomoravského kraje 2026 bude jmenován členem hodnotící komise soutěže v roce 2027.

[3] Doplnit, případně bude doplněno, doporučené údaje dle velikosti obce.
[4] V obcích do 1 000 obyvatel se tento indikátor použije v přiměřeném rozsahu tak, aby byly zajištěny všechny funkce knihovny.
5 Spokojenost uživatelů se zjišťuje pravidelně každých 5 let pomocí standardizovaného dotazníku (ankety).

[6] https://ipk.nkp.cz/docs/standard-pro-dobry-knihovni-fond

Vítězná TOP komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2026 připraví ve spolupráci s Moravskou zemskou knihovnou v Brně a svojí pověřenou knihovnou inspirační seminář pro knihovníky Jak na komunitní knihovnu Jihomoravského kraje 2027. Na semináři se představí spolu s vítěznou TOP komunitní knihovnou vítězné knihovny v příslušné soutěžní kategorii a Knihovnická osobnost Jihomoravského kraje 2026.

Čl. 10
Ostatní ustanovení

Pravidla k ocenění „Komunitní knihovna Jihomoravského kraje 2026“ jsou v souladu s dokumentem *„Koncepce rozvoje regionálních funkcí knihoven v Jihomoravském kraji v letech 2021-2027“, cíl 3.9 Pravidelná medializace nejlepších knihoven a knihovníků, oceňování knihoven a obcí, prezentace příkladů dobré praxe*[7] a byla projednána s pověřenými knihovnami Jihomoravského kraje.

V Brně, dne 10.6.2026

[7] https://www.mzk.cz/sites/default/files/2026-04/Koncepce%20rozvoje%20region%C3%A1ln%C3%ADch%20funkc%C3%AD%20knihoven%20v%20Jihomoravsk%C3%A9m%20kraji%20v%20letech%202021-2027_0.pdf